

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru Monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Programul Croaților.

Sibiu, 11 Noembrie n.

Știri de mare însemnătate au sosit zilele trecute din Zagreb, capitala Croației. Partidul starcevician croat, care reprezintă în Croația cam același punct de vedere față de Ungaria, pe care-l reprezenta mai înainte partidul kossuthist dela noi față de Austria, a ținut o întrunire mare politică, la care au luat parte și consoți de principii din Bosnia și Herțegovina, — țările — cum anexate la monarhia noastră, — și în care s'a hotărât *modificarea* programului politic al partidului. S'a decretat abandonarea programului de luptă stabilit înainte cu vre-o douăzeci și șapte de ani și reînțoarcerea la programul politic al Croaților dela anul 1861, când aceștia încă nu erau legați de Ungaria, în forma de astăzi.

Cu alte cuvinte, Croații au decretat desfacerea lor de către Ungaria și înființarea unui regat independent croat, care se stee cu Austria în aceleași raporturi, în cari stă astăzi Ungaria. Din noul regat ar avea să facă parte, nu numai Croația, Slavonia și Dalmația, cum era dorința Croaților la anul 1861, ci acum și Bosnia și Herțegovina, cari țărișoare Croații zic, că după dreptul istoric lor le compet, ba și orașul Fiume și încă un mic teritoriu mărginaș, care acum aparține Ungariei. În felul acesta regatul croat, care dacă s'ar înstăruia, ar schimba dualismul în trialism, ar fi compus din vre-o cinci milioane de Croați și de Sârbi, cari deja de pe acum, în întrunirea despre care fu vorba, au declarat, că nu vor cunoaște în viitor altă putere, alt stăpân pe care să îl numească „*pe Dumnezeu din ceruri și pe regele nostru*”.

Cei întruniți în adunare au depus adevărat un jurământ solemn, de următorul cuprins: „Jurăm pe Dum-

nezeu, pe mormintele strămoșilor noștri, pe gloria și pe cinstea țării noastre, că vom păstra în sufletul nostru cea mai nestrămutată credință țării noastre și vom apăra drepturile ei. Vom lupta pentru mărirea regatului croat, apărat prin atâtea lupte. Nu cunoaștem alt stăpân, decât pe Dumnezeu din ceruri și pe regele nostru croat, pe purtătorii coroanei țării noastre. Așa să ne ajute Dumnezeu. Dumnezeu fie cu Croații”.

S'a luat apoi hotărârea, de a se organiza legiuni naționale croate în scopul ca să apere hotăria *noului* regat croat în spre Sârbia și Muntenegru, și secretariul arhiepiscopului din Herțegovina a comunicat adunării, între aplausele frenetice ale acestora, că în Herțegovina 150,000 de oameni stau gata ca să intre în legiunea națională croată, pentru a cărei instruire și înarmare se va cere ajutor (arme și ofițeri) dela ministrul de război.

S'a trimis în urmă din adunare următoarea telegramă Majestății Sale Monarhului: „Intrunirea partidului starcevician, la care au luat parte membri din toate provinciile croate, și mai ales din Bosnia și Herțegovina, aduce omagiile sale împăratului-rege pentru estinderea drepturilor suveranității sale asupra acestor provincii. Suntem fericiți, că acest însemnat eveniment a avut loc în timpul strălucitei voastre domnii. Noi am jurat, că ne vom da chiar sângele pentru apărarea tronului și a înțelepțității patriei noastre. O singură rugare avem, sub scutul vostru *se faceți din Croația, Bosnia și Herțegovina, un singur stat, cece a fost de veacuri visul nostru*”.

Ori cât de bisare să ni se pară faptele și hotărârile acestea ale minorității în dieta Croației față de partidele coalitate, ele primesc mare însemnătate prin faptul, că și partidele coalitate s'au pronunțat

într-o conferință ținută mai târziu pentru acceptarea programului politic al partidului starcevician, deci pentru *independență*, pentru înființarea marelui regat croat, visat de altcun de fiecare Croat care se respectă.

E o chestie serioasă deci chestia de care sunt preocupate spiritele în Croația, și nu poate fi luată peste picior, cum o tac unele din ziarele maghiare, ci trebuie prinsă din partea ei cea adevărată și analizată amănunțit stărilor faptice de astăzi a lucrurilor. Ea nu înseamnă altul, decât apropierea lui, fie a dualismului, și înlocuirea lui, fie cu altceva. Anexarea Bosniei și a Herțegovinei i-a săpat mormântul, — cum spunea nu de mult și *Glumpovitz*, — și l-a îndepărtat de scopul avut dintru început, de a asigura eghemonia în Austria pe seama Nemților, iar în Ungaria pe seama Maghiarilor. În Austria Nemții deja și-au pierdut eghemonia, iar dacă Bosnia și Herțegovina se încorporează la Austria, o perd și mai tare, pentru că elementele slave ajung în majoritate față de cel german. Se încorporează însă Bosnia și Herțegovina la Ungaria, crește și aici numărul Nemaghiarilor cu două milioane și periclitează eghemonia maghiară, — firește, nu la moment, ci într'un viitor, mai apropiat, ori mai îndepărtat, — căci nu mai ajung nici forțele maghiare pentru a împiedeca dezvoltarea naționalităților nemaghiare, care acum se face dela sine. Rămâne deci să se creeze de fapt regatul croat, dorit de Croați, pentru a se ușura situația, în Austria și în Ungaria, prefăcându-se dualismul în trialism, — ceea ce e cu atât mai ușor posibil, cu cât s'a putut observa de mult, că dela loc foarte înaltă direcția slavofilă e sprijinită cu multă căldură în monarhia noastră.

In chestia băncii „Lumina”.

— Articol din „Lupta”. —

În articolii noștri intitulati „Incercări culturale” am ridicat cuvânt cu toată obiectivitatea la chestiile noastre culturale mai recente, precum și la relația și însemnătatea acestor chestii în raport cu stările noastre actuale, sociale și politice.

În cadrul acestei teme revenim din nou și vom face o reprivire, dându-ne și noi păreri asupra băncii culturale „Lumina”.

Dela nașterea ideii bune în conștiința au ralizat păreri pro și contra în jurul unei chestii naționale, ce fără de nici o discuție poate fi înțeleasă de toți. Aderenții și adversarii și-au expus păreri, și-au exprimat nedumeririle, și au pretins de o potrivă dela marele public, să fie înțeleși și primit punctul lor deosebit de vedere.

Iată ce vrea inițiatorii „Luminei”.

Capitalul comun al bisericii naționale să fie o avere fructificată în interesul înaintării noastre culturale. Biserica în urma autonomiei sale are singură dreptul de a porni o economizare, ale cărei rezultate sunt negreșit asigurate în folosul și pentru promovarea binelui obștesc. Că în acțiunea aceasta culturală ar avea rol și interesele parțiale — poate chiar egoistice ale oamenilor, cari intrupează ideea bună, — asta e o împrejurare, care dispăre față de ideea măreț a întrupării acesteia în viața. Toți cari ar desconsidera ideea în întregul pentru dragul unui fenomen provenit numai din reacția ce urmează din întrebarea „pentru ce Tu și nu Eu”, acei oameni își pot îmbrăca păreri în orice haină, totuși nu le va succeda a combata cu argumente acceptabile mărețea idee a înființării băncii culturale.

A forma partide în jurul unei idei atât de mărețe, te face să crezi

FOIȘOARĂ.

Templa bisericii catedrale din Calafat.

Domnul arhitect român A. Clavel a compus un plan de iconostas, pe seama bisericii catedrale din Calafat, în România, de o frumseță rară, aplicând numai motive din arta populară română: creștături, figuri, de cari fac Români pe porți, pe cofețe, pe furci, etc. Ziarele din România scriu cu multă laudă despre acest frumos început de naționalizare a artei sculpturale. Din multele păreri favorabile reproducem și noi pe cea următoare, publicată în numărul din urmă al „*Abinei*” și scrisă de domnul P. Nechifor:

„Câți-va arhitecți cu suflet de adevărați Români, pătrunși de dragostea a tot ce izvoare din sufletul și gustul poporului românesc, s'au pus cu tot dinadinsul să reinvieze vechea arhitectură românească, învățată de atâtea veacuri.”

Ca rezultat al muncii lor stăruitoare am văzut între altele și *templa catedralei din Calafat*, o lucrare de mobilier bisericesc, la care sunt excluse toate motivele de decoratiune străină.

În vechime templele bisericilor erau făcute de piatră. Toată ornamentația era în relief. Mai târziu, au început să se facă de lemn, dar fiind executate de artiști greci,

ornamentația era făcută tot în relief și în stil bizantin. Acest fel de lucru s'a păstrat și ni s'a transmis și nouă tot așa; el conține lucrările în piatră, iar nici de cum celor în lemn.

Toste templele bisericilor de pe la noi sunt împodobite cu motive florale și ornamentale în stil bizantin. Nicăiri însă nu se vede o arhitectură locală românească.

Prin lucrarea de care vorbim, se face o adevărată reînnoire, se face un pas mare pe câmpul artelor naționale românești.

Această lucrare de artă arhitecturală, se vede a fi fost făcută aproape de modelele ce ni se păstrează din arta industrială a poporului român.

La prima vedere, detaliile, prin simplitatea lor, par de o concepție lesnicioasă și primitivă. Dar tocmai această naivitate naturală, cât și calmul evlavios ce respiră întreaga lucrare, dovedesc o puternică concepțiune de artă românească.

Cel mai mic ornament din această lucrare ne amintește ceva național românesc.

Așa, brăul (friza) ce desparte icoanele prorocilor de cele ale apostolilor, este ornăt cu figuri geometrice în formă de cercuri, cu diferite creștături prin mijloc. Acestea ne amintesc perfect figurile ce sunt făcute pe porți, tronuri și cofețele ce se fac la munte din lemn de brad.

Mai jos brăul ce desparte icoanele apostolilor de acele ce reprezintă „păti-

mile” este împodobit cu un fel de rombea este împodobit în mod artistic. Acestea ne reamintesc de aproape figurile „baclavale” ce se văd pe covoarele sau „scoarțele” ce se fac astăzi pe la țară de către gospodinele noastre.

Apoi brăul cel mare, ce desparte rândurile icoanelor mici de icoanele și ușile împărătești, este împodobit cu elementul decorativ cel mai creștinesc: *vița de vie*. Aici autorul planurilor acestei temple a avut o inspirație bogată, a înfrățit acest motiv ornamental într'un mod atât de natural cu restul decorațiunii liniare, încât motivul ornamental pare a se naște din farmecul ornamental, și totul se arată într'o armonie încântătoare.

Imediat sub brăul de struguri și frunză de vie se vede un brău mai mic, ornăt cu un fel de desemnuri ce imită tocmai pe acelea ce se văd pe la poalele cătrințelor sau fotelor țăranelor de pe la munte.

Simplitatea, varietatea și naivitatea lor sinceră, îți dau o impresie ce te atrage și te umple de admirație pentru tot ce izvoarește din trecutul românesc.

Chiar stălpul (colonețel) ușilor, sau acei ce despart icoanele, au mult din gustul țăranelor române: cei dela ușile mari sunt împodobii întocmai ca fluerele și cavalerii ciobanilor dela stâni, sau ca unele cozi de furcă. Unii din aceștia mai sunt creștați în felul răboșilor, pe cari strămoșii noștri își țineau socotelile.

Ușile au îmbinăturile (panourile) întocmai ce au ele se făceau pe porți și garduri într'o vreme.

Până și puțina fierărie ce se vede la această templă are înfățișarea lucrărilor rudimentare dela țară, acelora, cari prin concepții caracterizează știința experimentală a poporului. Ele lasă să se vadă urmele loviturilor de ciocan și marginile zgronțuroase ale fierului, ceace ne amintește vechile fierării de pe la ferestrelor cetăților și bisericilor strămoșești.

Iconografia rituală este proporționată, exactă și păstrată după tradiția stabilită cu toată scrupulositatea cerută de o astfel de lucrare. Ca fel de decorațiune și ca ansamblu de compoziție al diverselor părți, această templă este o interesantă și meșteșugită încercare de artă țărănească.

Porneala acestei lucrări deschide un întreg câmp de sănătoasă și românească activitate arhitectonică. Mobilierul bisericilor țărănești se întemeiază pe o serioasă bază și dacă se va urmări și dezvoltarea concepției acestei lucrări, se va ajunge la completarea în mod neîndoios a unei arhitecturii pentru bisericile noastre modeste.

O astfel de lucrare nu s'a văzut până acum prin bisericile noastre; și ne pare bine că Dl. Al. Clavel dă o îndrumare așa de sănătoasă arhitecturii bisericilor. Mulți pot avea ca model lucrarea harnicului și bucului român Al. Clavel.

tot mai mult, că noi Românii nu mai după moarte suntem în stare de a face lucruri mari. Oare dacă *Gozsdu* ar fi lăsat averea sa celor vii, cu scopul ca ei să formuleze literele fundamentale, ce ar fi făcut cei împuterniciți cu lăsamântul? Certe actuale ne îndreptătesc a afirma, că în jurul averii s'ar fi format tot astfel de clici. Adecă e bine să primim lucruri de-a gata, lucruri terminate, asupra cărora să nu mai aibă dreptul cei vii a discuta. Ei bine, dar trăim timpuri, când cultura noastră nu prea are prospecte de a avea bărbați cum a fost *Gozsdu*. Averile fundațiilor încep a fi ne-suficiente pentru stările de astăzi, și e rândul de a crea mijloacele de lipsă. Să lucrăm cu toții și să nu ne lăsăm împedeceți prin cuvintele descurajătoare ale celor interesați. Prima încercare, că cei vii nisuesc a porni și a da naștere la lucruri mari, și nici în casuri de aceste nu ne știm grupa toți, dându-ne fiecare tributul corăspunzător forțelor noastre? Și în jurul unei idei atât de mărețe s'a străcurat lupta mică, pornită de interese particulare? Ideea băncii „*Lumina*” e pornirea celor vii spre o activitate de mult dorită, care deși se naște de specialitate, dar totuși nu atât de târziu, ca să nu ne putem bucura mai târziu după părerea oamenilor de roadele ei. Cu fratele comptabilității și cu apucăturile comerciale a adversarilor nu se poate perde nimic din măreția ideii. Că misiunea viitoare a „*Luminei*” ar îndeplini-o cu mai multă pricepere careva din băncile existente, asta nu se poate admite, de oarece în cadrul activității băncii „*Lumina*” cad astfel de afaceri, la cari băncile noastre — onoare excepțiilor — nu au documentat multă știință în trecut, cel puțin nu în raportul recerut cu dezvoltarea economică a băncilor noastre. O atare afacere, la care nu se recere multă știință de a jertfi cu împărțire bună în interesul cauzelor noastre culturale. Această știință de a jertfi nu se poate pune în practică, decât provocând urmări nefavorabile titulei dividendelor. E bine să se grupeze pe lângă această acțiune culturală chiar atari oameni, cari ne-înzeștrați cu științele speciale comerciale, n'au știință nici despre apucăturile favoritoare pentru titula dividendelor.

Ideia s'a născut, *trebuie intrupată* — ori cari ar fi membrii în direcțiunea băncii culturale.

Din partea specialiștilor financiari ai noștri ar fi de dorit o acțiune de apropiere. Să-și dea concursul fiecare la intruparea acelei instituțiuni comune. Că oare care ar fi serviciul cel mai bun ce l-ar putea face cauzei, asta domnii specialiști financiari o știu negreșit mai bine decât să aibă lipsă de sfatul laicilor. Inițiatorii „*Luminei*” încă credem, că sunt în cunoștință deplină, că azi la toate avem lipsă de specialiști. Avem și una și alta, — se recere numai întrunirea ambelor părți, ca acțiunea culturală, atât de importantă și sănătoasă, trup să se facă.

B.

Notă. Când vedem opoziția aprigă ce se face băncii „*Lumina*” și vedem, cum ziare, cari la început îmbărbătau pe inițiatorii acestei salutare instituțiuni, vin acum și se pun pe partea opoziției, astfel, că cuprinși de durere și de îngrijiri ne întrebăm, ce să fie de noi, dacă și cele mai folositoare întreprinderi, cum este banca „*Lumina*”, se combat cu atâta inversunare, chiar din partea celor chemați a le sprijini: mărturisim, că ne cade bine văzând cum organul partidului nostru național „*Lupta*” apreciază cu bună-

voință, obiectiv și după dreptate foloasele și binefacerile cele mari ale băncii „*Lumina*”. Mulțămim pentru aceasta bunăvoință, și sperăm, că toți binevoitorii băncii „*Lumina*” vor avea să primească și mai mare mulțămire dela aceia, în al căror folos se face banca aceasta.

Redacțiunea.

Rolul României în Orient.

Consulul general al României la Londra, domnul *Alfred Stead*, a publicat într-o revistă mare engleză un tratat mai lung despre rolul însemnat pe care l'are România în Orient. Interesanta conferință e în resumat următoarea:

Pe când zierele europene sunt pline de știri despre turburările din Belgrad, Constantinopol, Sofia, ori Cetinje, despre România nu se vorbește aproape nimica. Se pare că este tendința de a se uita, că România este un factor în Orientul european. Liniștea din România este aceea a unui popor stăpân pe sine, al cărui guvern a stabilit pe baze sigure politica sa și pe care o urmează cu stăruință. Dintre statele europene mai mici nu are nici unul importanța României, din punct de vedere geografic, etnic și economic.

De oarece regatul regelui Carol reprezintă singurul element stabil din sud-estul Europei, dela Budapesta la Constantinopol, România este un factor hotărâtor în Orient, nu numai pentru că Românii au fost în totdeauna conștienți de acest rol, ci pentru că sunt în situațiune a trage toate beneficiile din situațiunea lor geografică.

Dela războiul ruso-turc, când România a apărut întâia oară pe orizontul internațional, la anul 1877, România s'a dezvoltat cu repezițiune și cu tărie și a dovedit, că nu este inspirată de ambițiuni și proiecte zadarnice, ci de un spirit calm și practic. Nu a turburat nici odată pacea, care îi este în prima linie necesară, dând în toate împrejurările dovadă de înțelepciune, ceea ce l'a atras încrederea tuturor statelor.

Importanța României a fost perfect fixată la 1879 de către *Bismarck*, care a zis: „O Românie independentă va fi totdeauna preumpănitoare în chestiunile orientale. România are cinci milioane de locuitori, dar va putea avea și zece milioane. Ce putere nu va fi ea atunci? Astăzi datoriile ei sunt inari, dar cu zece milioane de locuitori ce nu ar putea face România? Turcia se prăbușește. Nimeni nu-i poate ajuta. România are un mare rol de împlinit, dar pentru aceasta e necesar să fie înțeleaptă, prevăzătoare și solid întemeiată.”

Actualmente România are o populațiune de șapte milioane, așa, că s'ar părea, că cele zece milioane ale lui *Bismarck* nu sunt decât o chestiune de timp. Cam pe aceeași vreme principele Carol Anton de Hohenzollern scria regelui Carol: „România a dovedit că există și că este un factor în lichidarea chestiunilor din Europa.”

La 1875 Brătianu a declarat, că Europa a recunoscut, că „suntem un popor destinat a lupta și a triumfa prin pace. Locul nostru este desemnat printre națiunile cari constituiesc republica europeană; depinde de noi ca să cucerim acest loc.”

Această recunoaștere a importanței României a făcut-o și Anglia; și lord *Salisbury* se exprimă astfel despre România: „Sportivă resursele, trageți tot beneficiul din jertfele ce vă impuneti, întăriți și puneți într-o pozițiune, ca să vă puteți singuri opune obstacolelor și primejdiilor de cari vă temeți.”

România e condusă în politica ei de ani conform acestei linii de conduită și este recunoscută azi ca un permanent și important factor în chestiunile europene. Ea este cel mai spre răsărit dintre statele europene, totuși nu poate fi îndoială, că România este un stat european, iar nu un regat balcanic.

Din punct de vedere geografic, România ocupă pozițiunea cea mai favorabilă din lume, fiind situată exact pe drumul care leagă vestul european cu Asia mică și formând o linie directă cu India, iar ca grănar al Europei centrale ar deveni un membru important într-o viitoare uniune tarifară a Europei centrale. Dar cea mai mare probă a importanței României ca factor internațional este acordul care există între guvernele marilor state europene și guvernul României.

A devenit obiceiul a se consulta Bucureștii în chestiunile europene; și ultimii ani au dat o dovadă specială despre aceasta, de oarece dl *Sturza*, primul-ministru, a avut întrevederi cu baron *Aehrenthal*, domnii *Iswolski*, *Clemenceau* și prințul de *Bülow* în vacanțele anului acestuia.

Faptul, că șefii Bulgariei și Turciei caută cu stăruință o alianță cu regele Carol, este o altă dovadă despre aceasta. Baronul de *Aehrenthal* vorbind luna trecută în fața delegațiunilor a zis despre România cu privire la chestiunea Dunării: „Guvernul a avut în această privință un schimb de vederi cu România, națiune cu care suntem în strânse legături de prietenie”. Aceasta exprimă și vederile tuturor statelor europene, căci România de sigur nu e un stat zidit pe nisip, ci își trage puterile de acum mai multe secole, când România juca rolul de păzitoare a Europei în mijlocul națiunilor civilizate.

Istoria României este o serie de lupte pentru apărarea autonomiei și caracterului național al celor două principate dela Dunăre, Moldova și Muntenia, cari au format timp de secole întregi un zid de apărare a creștinătății contra invasiunilor Turcilor și Tătarilor. Națiunile din apusul Europei datoresc recunoștința României, căci grație ei, care înfruntau pericolul imediat, ele puteau să se desvoalte în pace. În aceste conflicte și lupte, sângele de războinici al legiunilor lui Traian, strămoșii poporului român, a dovedit, că nu și-a perdut vitalitatea. Căci nu trebuie să se uite, că România a fost câmpul de cucerire al împăratului Traian, iar podul aruncat de acesta peste Dunăre a rămas ca un semn al moștenirii naționale. Istoria primitivă a României este scrisă pe coloana lui Traian din Roma. Dominațiunea Romei s'a întins în România până la malurile Mării-Negre, unde azi înflorește marea port maritim Constanța, unde a trăit în esil *Ovidiu*. Pericolele prin cari a trecut această țară au ținut viu patriotismul. România cu cele 50.700 mile pătrate și cu populațiunea ei de 7 milioane este o monarhie constituțională în adevăratul înțeles al cuvântului. Puterea ei însă nu residă numai în aceasta. Într-o cuvântare rostită la 1903 în senat dl *Sturza* arată, că țaria României residă în două baze: „întâiu în uniformitatea și omogenitatea de naționalitate a regatului și în al doilea rând în faptul, că de jur împrejurul ei se află o populațiune română, România nefiind direct în contact cu națiuni străine și hostile și aceasta este foarte importantă.”

(Va urma).

Datorințele preotului ca director școlar

de
Constantin Flămând, par. în Borgo-Rus.
(Fine).

Cu deosebire în vederea noii legi școlare, care în primii sei articoli ia în privire înainte de toate edificiul școlii, dacă vom ca școlile noastre să nu fie amenințate tocmai din acest punct de vedere, trebuie să ne nisuiim ca ele să fie într-oarecât de corăspunzătoare. Preotul deci va trebui să observe eventualele scăderi mai de timpuriu de cum vor veni alții să atragă asupra acestora atențiunea noastră, când poate ar fi prea târziu a îndrepta aceeaș ușor se poate îndrepta. Toate aceste se pot face numai și numai vizitând adeseori școala și ținându-se seamă atât la aranjament, cât și la prevederea elevilor cu recuisitele trebuincioase, dar mai ales punându-se pondul cel mai mare pe instruirea în limba maternă și numai în timpul cât îl permite legea, știut fiind, că numai în limba maternă se pot înzeștra elevii cu cunoștințele elementare, atât de trebuincioase pentru viața lor întreagă.

Nu este destul a ne mulțămii numai cu succesul dela examen, care merge repede și pentru care elevii pot fi instruiți mecanicește în câteva săptămâni, chiar și într-o limbă străină, ceea ce atâta durează, până ce elevul părăsește sala școlii. Și după ce de aici înainte o mare parte din timpul instrucțiunii se va răpi, respective perde cu instruirea în limba statului, e vorba ca și puținul ce ne rămâne să se întrebuițeze cu acurateță. Peste această împrejurare va trebui să avem tocmai așa mare îngrijire, ca și inspectorii din partea statului, cari în răvna lor de multeori pretind mai mult decât prescrie legea.

Fără control foarte ușor se poate întâmpla, ca învățătorii se instrueze elevii în răspunsuri, ce plac inspectorului de școală, pentru că să nu fie timbrați ca neapți, mai ales aceia, cari vor beneficia de ajutoare dela stat, neglijând instruirea în limba maternă în o măsură oarecare, spre cea mai mare pagubă a noastră. Ba cu timpul se poate ajunge, ca prin o astfel de întrelăsare să fie dată la o parte ori chiar interzisă instruirea în dulcea noastră limbă strămoșească, rând pe rând în toate școlile noastre, cu toate că li-se va lăsa neatinșat titlul, respective caracterul confesional.

Pentru acest cas vine să ne punem întrebarea, că prin ce își vor primi ecuilvalent corăspunzător acele sarcini grele ce comunele noastre bisericăști acum rând pe rând și le iau asupra-și pentru de a

ridica din propriile lor mijloace salariile învățătorilor la suma prescriasă de noua lege școlară? Avem însă o nădejde, în care nu ne îndoim nici de cât, și aceea este, că învățătorii noștri și pe viitor se vor sili a propune materialul din limba maternă cu căldura ce le-o inspiră simțul de datorință față de neamul din care fac parte, dar trebuind să facă destul pretensiunilor din două părți, adecă deoparte prescrierilor legii, de a propune cu succes limba statului, de altă parte și tot în același interval de timp de a instrua și în limba maternă a elevilor, să poate întâmpla foarte ușor, că una sau alta parte să nu se arete mulțămită cu sporiul ce s'a prestat.

Drept aceea, este necesar a se aminti acum o nouă datorință, care să impune preotului pe viitoriu, și aceea 'stă într-o lua poziție față de pretensiunile prea esagerate întru propunerea limbii statului, cu eschiderea instruirii în limba maternă a elevilor. Noua lege școlară pretinde, ca instruirea în limba statului să se întâmple astfel, încât la finea anului al IV-lea de școală fiecare elev să-și poată exprima liber gândirile în scriere și vorbire, dându se inspectorilor de școală dreptul, ca față de aceasta să fie cu cea mai mare atențiune. Dar și fără a prescrie legea, știut este, că mulți inspectorii de școlae pentru a-și face merite cu ocaziunea vizității școlaelor noastre ne-au făcut greutăți, pretinzând dela învățătorii noștri mai mult chiar decât aveau datorință a pretinde, cu toate că nu-i astrângea nimic la aceasta. Dar ce vor pretinde în viitoriu, când au de bază o lege nouă? Toate aceste eventualități trebuie să ne aște bine pregătiți, și preotului, ca director școlar, în primul rând îi stă în datorință și puțință ca studiind legea să i-a poziție față de cei ce ar pretinde mai mult decât prescrie legea, pentru ca nu cumva prin aceasta să sufere instruirea în limba maternă a elevilor și prin neatențiunea noastră pe nesimțite să fim despoiați de puținul drept, ce chiar prin lege ni-s'a lăsat și nouă, cari cu marijertfe ne-am hotărât a susține neatinșat caracterul confesional al școlaelor noastre.

Drept aceea preotul se va nisui, ca orice vizitare din partea inspectorilor de școlae să nu să facă în absența sa ca director școlar, și va face demersurile, ca el ca atare totdeauna cu câteva zile să fie avisat despre timpul vizitării școlii, ca astfel să-și poată întocmi afacerile, încât totdeauna să poată fi de față la acea vizitare.

Aceasta să recere cu atât mai ales, cu cât știut este, că inspectorii în multe casuri cer deslușiri, cari numai directorului școlar îi stă în drept a le da.

Preotul cu această ocaziune va lua în apărare pe învățătorii său față de pretensiunile esagerate ale inspectorilor, cari în hiperzelul lor sciut este, că chiar și precei mai distinși învățători de ai noștri i au semnat cu timbrul neaptitudinii, punându-i în șirul celor ce sunt a să trece la pensiuie, tocmai pentru că nu au putut lupta ca acea imposibilitate naturală, de a instrua cu deplin succes o limbă cu totul străină de limba maternă a elevilor.

De aceea nu este consult a lăsa, ca învățătorii să stee singur față cu pretensiunile inspectorilor, cari precum știm, nici nu lasă pre învățătorii să vorbească când e vorba să se scuze în privința aceste, ci preotul ca director va arăta, că vizitând adese școala, s'a convins despre străduința învățătorului întru a satisface prescrierilor legii, și dacă succes prea îndestulitor nu s'ar putea observa, vina nu o poartă învățătorul, ci mediul în care trăiesc elevii, precum și limba lor maternă, care să deosebește cu totul de limba statului, și care conform principiilor pedagogice stabilite și recunoscute de învățații lumei singură numai este prielnică învățământului cu succes în școlaele elementare.

Abatere dela aceste principii, cum este și instruirea ori cărei altei limbi străine de limba maternă a elevilor, în școala populară, este și va rămânea pururea o sfortare zadarnică, împreună cu perdere de timp și bani, în dauna câștigării cunoștințelor celor mai necesare pentru viața elevilor, cari cunoștințe nici când nu residă în învățarea de limbi, ci numai și numai în fondul de idei, pe cari elevii le posedă la esirea lor de pe băncile școlii. Aceste cunoștințe trebuie să-i călăuzească în viața lor întreagă și din aplicarea lor în viață să răsără pentru întreg neamul din care fac parte acel viitoriu mult așteptat, — binele și fericirea neamului, și cu aceasta bunăstarea și înaintarea patriei noastre.

Prin astfel de purcederi puternicii zilei de astăzi vor mai slăbi cu nisuițele și pretensiunile lor, ear învățătorii noștri vor prinde curaj și alipire pentru ceea ce atât de scump ne este nouă tuturor, — pentru că face parte din ființa noastră, — dulcea noastră limbă strămoșească, care nu este putere în lume să ne-o răpească, sau

să ne-o schimbe cu alta, fără a ni se ataca însăși individualitatea noastră etnică, pe care morți o dăm, dar vii niciodată.

Pentru ea luptăm; și tocmai pentru că este greu amenințată, jertfim tot ce avem, pentru că vom să ne învină și să devenim membri folositori neamului și patriei. Deci fiecare dintre cei chemați la această luptă culturală, pentru că este lupta neamului întreg pentru cultivarea limbii, cu care Dumnezeu ne-a înzestrat, și pentru care străbunii noștri încă au luptat și ne-au lăsat nouă ca sfântă moștenire. Lupta aceasta nu cere altceva, decât să ne îndeplinim datoritățile cu conștiințozitate. Timpurile grele fiind și ispitele multe, trebuie să luptăm cu ele, căci la dină contra am avea grea răspundere înaintea lui Dumnezeu și a neamului.

Lucrând astfel, vom birui și cu încredere vom putea nădăjdui și pentru mult cercatul nostru popor într'un viitor mai bun și mai ferice, ear noi conducătorii cei mai apropiați ai poporului ne vom asigura poziția ce o ocupăm în sâmul poporului și ne vom bucura de o stare mai bună, care știut este, că stă strâns legată de bunăstarea poporului. O stare mai bună ori căru popor numai cultura i-o poate aduce, ear cultura numai prin școale bine întocmite și bine conduse se poate ajunge.

Dela „Asociațiune“.

Conform programului fixat în raportul general al comitetului central către adunarea generală, ținută în Șimleu, biroul central al Asociațiunii a luat dispoziții să se aranjeze în toate despărțămintele conferențe pentru inteligență și cursuri pentru analfabeți. Pentru aranjarea acestora a adresat directorilor de despărțăminte următoarele cerculare:

I. Cursuri pentru analfabeți.

Nr. 849/1908. Domnule director! Una dintre problemele cele mai însemnate ale Asociațiunii e răspândirea culturii la sate. Cei străduși în jurul acestei instituțiuni să și străduesc de multă vreme să lumineze țărâșimea, să o împrietinească cu cunoștințe, mai să-i poată înlesni o viață mai ușoară, mai fericită. Cu toate străduințele frumoase ale Asociațiunii și ale altor instituțiuni culturale de a veni în ajutorul țărâșimii, vedem că ea se află și astăzi pe o treaptă culturală foarte inferioară. Poporul român are cei mai mulți analfabeți și se socotește de cel mai înăpoiat în cultură dintre toate popoarele Ungariei. Țărâșimea noastră trăiește și astăzi o viață primitivă, năcăjită și patriarhală, aproape ca în vremile când era lipsită de școală și de conducători luminați.

Această întârziere culturală a țărâșimii e o mare primejdie pentru însăși existența noastră națională. De aceea trebuie să ne dăm seama de cauzele acestei întârzieri și să ne dăm silința a găsi mijloacele de îndreptare.

Una dintre cauzele principale ale inferiorității noastre culturale, e necunoștința de carte a țărâșimii. Mai ales astăzi această scădere a țărâșimii poate avea urmări foarte păgubitoare pentru interesele naționale din viitor ale poporului românesc. E timpul supor de deci să ne încordăm toate puterile pentru a împrietini țărâșimea noastră cu cetitul și scrișul, înlesnindu-i prin aceasta posibilitatea de a-și câștiga cunoștințe folositoare în lupta pentru viață.

În urma deciziunii adunării generale din Șimleu și a comitetului central, vă rugăm, ca în cursul iernilor viitoare să invitați preoșimea și învățătorimea să țină în fiecare comună de pe teritoriul despărțământului dvoastre cursuri cu țărâșii, în cari să-i învețe cetitul și scrișul.

Comitetul central al Asociațiunii dă cinci premii de câte 50 coroane acelor învățători și preoși, cari vor dovedi, prin directorii și comitetele cercuale ale despărțământelor, că au instruit mai mulți analfabeți în cursul iernii viitoare.

Vă rugăm să dați și dvoastră din averea despărțământului mai multe premii, ca să îndemnați și prin acest mijloc țărâșimea cursurilor de analfabeți. Ați putea solicita ajutoare și dela băncile de pe teritoriul despărțământului dvoastre.

Invitându-vă să binevoiți a aduce chestiunea ținerii acestor cursuri în una din ședințele mai apropiate ale comitetului cercual și să ne comunicați dispozițiile ce le-ați luat, vă rugăm să primiți asigurarea deosebitei noastre stime.

Sibiu, 26 Octomvrie 1908.

Prezidiul Asociațiunii:
Iosif Șterca Șulușu.

II. Conferințele „Asociațiunii“.

Nr. 1026—1908. Domnule director, Fiindcă la circulara noastră Nr. 830/1908 din 1 Septemvrie a. o., în chestiunea aranjării conferințelor pentru inteligență din partea biroului central al Asociațiunii, n'am primit răspuns decât abia dela jumătate dintre dñii directorii ai despărțământelor, cărora ne-am adresat, și fiindcă cei mai mulți dintre domni directorii, cari au răspuns, că vor ținea conferințe nu au indicat nici subiectele conferințelor, nici numele conferențierilor, sau au trimis un program necomplet, — comitetul central, în ședința sa ținută la 16 Octomvrie a. o. a îndrumat biroului central să stăruiască pe lângă despărțământele să aranjeze singure conferințele pentru inteligență și dacă doresc conferențieri străini să se îngrijească de invitarea lor, suportând toate cheltuielile.

Conform acestei deciziuni a comitetului central, vă rugăm să binevoiți a vă îngriji, ca în sediul despărțământului Dvoastre, — eventual și în alte centre mai însemnate de pe teritoriul despărțământului, — să se țină cât mai multe conferințe pentru pătura cultă și să binevoiți a ne înainta la timp un raport amănunțit despre rezultatul acestora, sau despre cauzele cari v'au împiedecat să aranjați asemenea conferințe.

Conferințele ținute în cursul anului 1908 veți binevoi a la trece și în biancheta ce vi se va trimite în curând, pentru raportul general despre activitatea despărțământelor în cursul anului 1908.

Primiți, vă rugăm, domnule director, asigurarea deosebitei noastre stime.

Sibiu, 26 Octomvrie 1908.

Prezidiul Asociațiunii:
Iosif Șterca Șulușu.

Comitetul central a încredințat biroul, să mai facă câte o adresă către toate diecezele, rugându-le să îndrume pe dñii protopopi, preoși și învățători, să aranjeze cât mai multe cursuri pentru analfabeți.

Insuflețirea cu care e primită ideea cursurilor nădăjduie că va avea cele mai frumoase rezultate. Desigur că și băncile noastre se vor întrece în a da premii pentru cei ce vor ținea asemenea cursuri.

În curând se va trimite din partea biroului central al Asociațiunii o circulară către directorii despărțământelor pentru aranjarea prelegerilor populare la sate, și un apel către toți frunțașii români să se înscrie membrii ai Asociațiunii. Rugăm și pe această cale pe toți viitorii de bine ai instituțiunii noastre culturale să lucreze din răspuțeri pentru popularizarea ei.

„Biroul Asociațiunii.“

NOUȚĂȚI.

Moștenitorul de tron al României, principele Ferdinand, sosește pe la mijlocul lunii Noemvrie la Viena, pentru a felicita pe Maiestatea Sa Imperială și Regală Francisc Iosif I, în numele curții române, din incidentalul împlinirii celor 60 de ani de domnie.

Personal. I. P. S. Sa Metropolitul-Primat al României, Ioan Gheorghian, e bolnav de vre-o trei săptămâni. În zilele din urmă a fost supus unei operațiuni medicale, care a fost săvârșită cu bun succes de medicul Dr. Leonte.

Achitat! Eri, Marți, s'a pretractat la curtea cu jurați din Cluj procesul de presă intentat domnului Octavian Goga, pentru articolul „Generația nouă“ publicat în revista „Țara Noastră“. Apărătorul dlui Goga a fost avocatul Dr. Ștefan Morariu, care însă s'a marginit la partea juridică formală a apărării, căci apărarea și-a făcut-o dl Goga însuși, și încă cu strălucit succes, pentru că juriul l'a achitat.

Hymen. Petru Cipou teolog abs. inv. în Lunșoara și Mărioara V. Filip anunță actul cununiei lor, ce se va serba la 3/16 Noemvrie 1908 la 2 oare p. m. în biserica română din Achiș.

— Dl Ioan Cheri și dșoara Eugenia Tăbăcaru s'au căsătorit în 3 Noemvrie n.

Eveniment familiar. În familia Moștenitorului nostru de tron Francisc Ferdinand s'a întâmplat Duminecă un eveniment familiar. Prințesa Hohenberg, soția Moștenitorului de tron, a născut un fiu, care însă era mort. Motivul morții se crede a fi fost faptul, că prințesa a avut înainte de naștere influență. Prințesa de altcum e bine.

Examen de maturitate. În 14 Decemvrie noua orele 8 dimineața se încep la gimnaziul de stat din Sibiu examenele de maturitate, cu elevii de pe întregul teritoriu al inspectoratului suprem de școale din Sibiu, cari au fost îndrumați astăvără, la examenele generale, se facă examen de scriptură. Cei ce au se facă examen de corectură, sunt datori să se anunțe până în 5 Decemvrie n. la inspectorul suprem de școale din Sibiu, dela care vor primi îndrumările necesare.

Iarăși sânge. Scriu ziarele maghiare, că în Toplița română au ajuns în conflict gendarmii cu niște țărani și din motive de apărare gendarmii au descărcat puștile. A rămas un țaran mort pe loc iar vre-o câțiva sunt răniți. În urmă a fost arestați vre-o 15 țărani. S'a deschis o anchetă, pentru a se constata, ca de regulă, nevinovăția gendarmilor.

Sfatul Poporului la viața nouă e titlul unui nou ziar românesc, care apare odată în săptămână în Lugoj, sub îngrijirea mai multor sprijinitori. Abonamentul 4 cor. la an.

† Victorien Sardou, cunoscutul scriitor francez, a încetat din viață Duminecă în Paris, în etate de 77 ani.

Linia ferată Brașov-Făgăraș a fost deschisă în mod oficial Vineri, cu solemnitate obișnuită. Din partea ministrului de comunicațiune a luat parte la deschiderea consilierul ministerial Dr. Stettina. Trenul a plecat din Brașov la orele 9 dimineața și a sosit la ameză în Șincaveche, unde așteptau deja oaspeții din Făgăraș. După a prausă de o oră, trenul a plecat îndată la Brașov, unde s'au avut loc un banchet, la care au luat parte vre-o 300 de persoane.

Censură teatrală. La intervenirea sfântului sinod al bisericii gr. ort. din Rusia, a fost oprită din partea censurei teatrale reprezentarea operii „Salome“ pe scena teatrului de operă din Petersburg. Cum se știe, în opera „Salome“ figura principală e sfântul Ioan Botezătorul.

Sinucidere ori omor? În Berlin s'a sinucis cu gaz sculptorul Magnusson, care a făcut și statua Honterus din Brașov. În momentul când era să-l ducă la groapă, a venit ordin dela procuratură, să nu-l îngroape, pentru că s'a născut bănuială, că nu s'a sinucis, ci a fost ucis decedatul, deci trebuie să se facă cercetare din partea autorităților publice. S'a început imediat cercetarea, cere a constat, că ușa de gaz a fost ruptă cu cleștele, ca să între gazul în odaie. Făcut'a lucrul acesta însuși decedatul, ori altoineva, nu s'a putut constata, și mortul a fost înmormântat.

La fondul „Victor și Eugenia Tordășianu“ pentru înzestrarea fetelor sărace s'au mai făcut următoarele dăruiri: Din privilegiul căsătoriei măestrului pantofar Laurențiu Nemeș (originar din Feldioara-săcuiască) au dăruit Ana Mateiu, Ioan Cristian, și dșoara Maria, apoi nașii din Bologna, măestrul pantofar și soția sa Maria și fiica lor Miți, elevă a școlii industriale și prietini lor Lazar Păruș, măestrul pantofar și Dumitru Baciu, sodal creștin, fiecare câte 1 cor., sau în total 7 cor.

E interesant anunțul de noroc al lui S. Hecksalger senar. Acestă, din a căștigat un renume bun prin solvirea promptă și discretă a sumelor câștigate, atât aici, cât și în împrejurime, încât pe origine îl facem atent asupra anunțului de pe pagina a patra a acestui ziar.

Poșta ultimă.

Greva socialiștilor din Fiume.

Socialdemocrații din Fiume au decretat greva generală, din cauza votului universal, egal și secret, și de eri dimineața cincisprezece mii de muncitori nu lucrează în nici una din fabricele din Fiume. Agitația e mare în oraș. Trupele stau concentrate, pentru că e temere de ciocniri.

Articolul Impăratului.

Eri, Marți, a răspuns cancelarul german Bülow la interpelările ce i-s'au adresat cu privire la articolul Impăratului Wilhelm, apărut în o gazetă engleză. Apărarea e aceea,

că cancelarul nu a cetit articolul, căci dacă-l cetea, nu ar fi recomandat publicarea.

Crisa din Austria.

Baronul Bienert, încredințat din partea Maiestății, Sale cu formarea noului cabinet, își dă toate silințele să compună un ministeriu parlamentar. Dacă nu-i succede până astăzi, Maiestatea Sa va numi un ministeriu de funcționari.

Consiliu de miniștri.

Eri, Marți, s'a ținut consiliu de miniștri în Budapesta, sub presidenția prim ministrului Wekerle, în care au fost discutate chestiile mai însemnate, cu cari se va ocupa dieta redeschisă astăzi.

Pentru economii nenorociți de pe Valea-Hărtibaciului.

La apelul nostru pentru ajutorarea economilor noștri nenorociți prin grindină au binevoit a dăruit la stăruința pedagogului N. Marcu următorii elevi din cursul I. pedagogic din seminarul „Andreian“ și anume: Nicolae Băncilă, George Clinciu, Aurel Popp, Nic. Nicula, A. Indreiu și N. Dragoș, fiecare câte 10 bani, Andrei Oltean 20 bani, din cursul II. pedagogic: I. Bucur, Ioan Filip, câte 10 bani, Alex. Iosof, Nic. Popovici, Vas. Turculeț, Ioan Chifa, Ilarion Racoți și Ioan Dragomir, câte 20 bani, din cursul III. pedagogic: Em. Dancăș și Ioan Malemăveanu, câte 10 bani, Nic. Marcu și Achim Preda, câte 20 bani, Filimon Boeriu 30 bani și cursorul cons. Ilie Dragomir — 20 bani. Suma încursă 258 cor. 60 bani. Contribuiri se mai primesc la subscrișul comitet.

Sibiu, 9 Noemvrie 1908.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Pantaleon Lucașă Vic. Tordășianu
prezident secretar.

Cărți și reviste.

„Munca“, revistă pentru meserii, industrie, comerț și economie, numărul 4. Are cuprinsul următor: Cultura meseriașului, de Ioan Băila. Lucrătoria, de I. Apolzan. Începutul unui comerț industrial. Mobilier. Expoziția de poame din Avrig. Diverse. Chindia. Găcitură. Bibliografie. Informațiuni. Prețul 6 cor. la an.

Biblioteca „Minerva“ à 30 bani volumul, cuprinzând atât opere datorite scriitorilor noștri celor mai de merit, precum și traduceri și de apărare străinătății, s'a tipărit și se află de vânzare la toate librăriile următoarele volume: Nr. 1. M. Sadoveanu, Dudaia Margareta. Povestea îndușetoare a unei tinere fete. Nr. 2. Leonid Andreiev, Guvernatorul. Tradus de C. Sandu-Aldea. Nr. 3. Leonid Andreiev: Nuvele. Tradus de C. Sandu-Aldea. Nr. 4. Prosper Mérimée, Carmen. Povestire tradusă de Radu Baltag. Nr. 5. M. Eminescu, Proză literară. Volumul cuprinde nemuritorile lucrări: Făt frumos din lacrimă, Sărmanul Dionis, La aniversar, Cezara. Nr. 6. T. Robeanu, Poezii Postume. Prefață de N. Iorga. Nr. 7. Alphonse Daudet, Scrișori din moara mea. Tradus de N. Pandelea. De vânzare la librăria institutului grafic „Minerva“, în București, și la toate librăriile.

Teatru german.

Mercuri: „Die Braut von Messina“ dramă de Schiller.

Joi: Gasparone, operetă de Millöcker.

Pentru a lucra contra anemiei

folosiți emulsiunea lui SCOTT care îmbogățește sângele și formează repede carne solidă și sănătoasă.

Emulsiunea lui SCOTT

are tot atât efect la tineri cât și la bătrâni. Îmbunătățirea repede vă va surprinde și mulțumi și o încercare vă va convinge, cum a convins mii de oameni în decursul celor 32 ani trecuți. 2 (270) 2—5

Prețul sticlei originale cor. 2-50. Se găsește în toate farmaciile.

Nr. 733/908.

[319] 1-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa I. **Tresnea**, protopresbiteratul Unguraşului, se descrie concurs din nou, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh au a-şi aşterne rugărilor de concurs, instruite conform normelor din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, în termenul sus indicat, şi înainte de alegere cu prealabila încuviinţare a acestuia a se prezenta la biserică în vre-o Duminecă sau sârbătoare pentru a cânta respective a celebra şi cuvânta.

Fizeş-Sânpetru, 17/30 Oct. 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Unguraşului în conţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Pavel Roşca
protopresb.

Nr. 12,206 Epitr.

(327) 2-3

Concurs.

La şcoala economică, înfiinţată de Consistorul arhidiecezan, lângă seminarul pedagogic-teologic din Sibiu, pentru câştigarea şi completarea cunoştinţelor practice în economia de câmp, viticultură, lăptărit, legumărit, pomărit, stupărit, din partea elevilor seminariali se primesc pentru anul şcolar 1908/9, 6 (şase) tineri de religiuina gr. orientală ca elevi, pe lângă următoarele condiţiuni:

a) Concursa la această şcoală pot tineri trecuţi de 15 ani, cari au absolvat cel puţin şcoalele elementare cu purtare morală bună, trupeşte bine dezvoltată, ceea ce vor dovedi cu atestat medical.

b) Elevii primesc în internat instrucţiune, cuartir, vipt gratuit, şi haine de pat.

c) Cei primiţi sunt îndatorăţi să aducă cu sine două rânduri de haine şi albiturile necesare.

d) Cursul acesta de economie este 1 an şi se începe cu 1 Decembrie st. n.

e) Ceice doresc a fi primiţi să-şi aştearnă rugărilor lor la Consistorul arhidiecezan, provăzute cu carte de botez, atestat şcolar, atestat de moralitate, dela primăria comunală, vidimat de oficiul parohial, şi atestat medical.

Rugărilor sunt a se înainta Consistorului arhidiecezan până la 20 Noembrie st. n. 1908.

Sibiu, 25 Octomvrie 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 580.

[317] 2-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a din **Lancram**, devenită vacante în urma repausării parohului Isidor Blaga, în urma ordinului consistorial dto 24 Septemvrie a. c. Nr. 10826 B. se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în tabela B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Concurenţii au să-şi aştearnă cererile instruite conform normelor din vigoare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral şi a se prezenta până inclusive o săptămână înainte de alegere în parohie spre a servi respective a cânta şi cuvânta.

Sebeş, 13 Octomvrie 1908.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 572/1908.

[320] 2-3

Concurs.

Pe baza ordinului Ven. cons. din 29 Iulie a. c. Nr. 8140 Bis. pentru întregirea parohiei de clasa III **Mermezeu Văleni**, tractul protopresbiteral al Geoagiului, să descrie nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

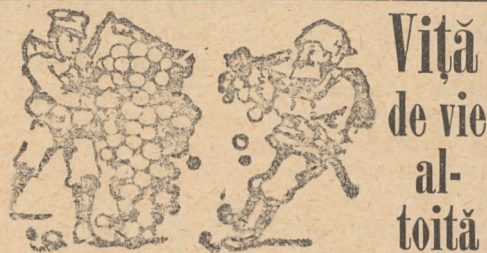
Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh au să-şi subştearnă cererile de concurs instruite conform normelor din vigoare în termenul arătat, la subsemnatul oficiu protopresbiteral şi cu prealabila încuviinţare a acestuia să se prezenteze înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia şi cuvânta.

Orăştie, 20 Octomvrie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Orăştiei ca administrator al tractului Geoagiu.

Vasile Domşa
protopresbiter.

Vita de vie altoita

expediază sorte curate, sub garanţie, în sortiment bogat, de ani cunoscuta şi solida firmă:

Prima plantatiune de viie de pe Tarnave.

Proprietar: **FR. CASPARI**,
Mediaş, Nr. 62 (Transilvania).

Rog a cere catalog ilustrat!

Catalogul conţine scrisori de recunoştinţă din toate părţile ţării şi poate deci fiecare posesor de vie a-şi cere informaţiuni despre soliditatea numitei firme, dela persoane cunoscute. (292) 9-34

Făina lactată NESTLÉ

Este dovedită dupa o lungă experienţă cafoarte bună pentru copii sănătoşi şi bolnavi cât şi pentru bolnavii de stomac. Impedică şi înlătură vărsăturile, diareea, catarul intestinelor — Broşura „Ingrijirea Copiilor” se poate avea gratuit de la **NESTLÉ**, Viena I. Biberstrasse 11.

(214) 9-10

Căştigul cel mai mare ev. 600,000 M.

Anunţ de noroc!

Căştigurile le garantează statul.

Invitare la participarea **Şanselor de câştig**

garantate de statul Hamburg marelui loterii de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci

cu siguranţă trebuie câştigate!

Căştigurile principale ale acestei loterii cu privilegii sunt următoarele: Cel mai mare câştig este în cazul cel mai norocos de 600,000 M.

1 Premiu à 300,000 Mărci.

1 „ „ 200,000 „

1 „ „ 60,000 „

1 „ „ 50,000 „

1 „ „ 45,000 „

1 „ „ 40,000 „

1 „ „ 35,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 „ „ 30,000 „

Nu e necesară reclama.

Fiecare om ştie, că

I şcoală de vierit, Riomfalva

alui **Simon Nemenz**

are cele mai frumoase viţe de vie altoite.

Se trimit gratis şi franco cataloage cu ilustraţiuni. [306] 4-36

Nr. 668—1908 Of. ppresb. [316] 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan temporal lângă parohul bătrân **Alexandru Ciocaş** în parohia de clasa III. **Făureşti**, protopresbiteratul Cetatea-de-peatră să descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale fasonate în coala B. pentru congruă.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi subştearnă cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare subscrisului oficiu protopresbiteral până la termenul sus indicat şi după prealabila încuviinţare a protopresbiterului se pot înfăţişa înain-

tea alegătorilor pentru a cânta respective a oficia şi a cuvânta.

Lăpuşul-unguresc, (Magyarlâpos) la Octomvrie 1908.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Cetatea-de-peatră în conţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Vasile Duma
protopop.

Prin

librăria arhidiecezană, Sibiu

se pot procura toate cărţile şcolare (catalog se trimite gratis şi franco) precum şi toate recuisitele prescrise de legea nouă şcolară (catalog special nu este, se găseşte însă consemnate în „Noua lege şcolară”, trad. de L. Triteanu, se află tot aci de vânzare.

Se mai pot procura:

- Bârseanu, Dor pustiu, nuvele . . . 1:50
- Brediceanu, Doine şi cântece caet I/II à . . . 4:—
- Brediceanu, Jocuri caet I/III a . . . 4:—
- Caleidoscopul lui A. Mirea . . . 1:50
- Dauş L., Iluzii, roman . . . 1:50
- Dunăreanu, Răsplata . . . 1:50
- „Gazeta Transilvaniei” numărul jubilar . . . 1:50
- Maiorescu, Critice, vol. I şi II à . . . 1:50
- Pop, Cum să iubim . . . 1:50
- Rostand E., Cyrano de Bergerac . . . 2:50
- Sandu-Aldea, Pescar de Islanda . . . 1:50
- „Sfaturile unui plugar luminat I. —:50
- Vlăhuţă, România pitorească . . . 1:50

Săpun de lapte de lilie
Steckenpferd.

Cel mai bun săpun pentru piele.

[69] 35-40

„RACOTANA”

institut de credit şi economii, societate pe acţiuni
Şeica-mare (Nagyselyk) Nagyküküllő m.

Filiale: Mediaş, Elisabetopole.

Primeşte depuneri spre fructificare şi dă deponenţilor 5% până la 500 coroane, pentru depuneri stabile dela 500 coroane în sus cu abzicere de 30 zile 5½%. Darea după capitalele depuse o plăteşte institutul separat.

Depuneri până la 3000 coroane să pot ridica şi — după starea cassei — să plătesc fără abzicere.

Depuneri şi ridicări să pot face şi pe cale poştală cu cecuri.

Acordează credite cambiale, personale, hipotecare şi de lombard în modul cel mai culant.

(326) 1-6

Diracţiunea.

Panorama originală a lumii.

(Filiala Pasagiului Berlinez).

Piaţa mare Numărul 9
lângă palatul lui Brukenenthal.

Intrare şi privire în orice timp al zilei
dela 9 oare dimineaţa până la 1/210 seara.

Din 8 Noembrie până în 14 Noembrie 1908:

Detmoldul şi pădurea Teutoburgică.

Preţuri de intrare: Pentru oameni mari 40 b., copii, şcolari şi soldaţi 20 b., Blocuri cu 6 bilete cor. 1:80, Blocuri pentru şcolari à 7 bilete cor. 1:—, Mercuria şi Sâmbăta până la 5 oare intrare cu 12 b. pentru copii şi elevii tuturor institutelor. Bilete pentru societate 100 bucăţi cor. 25:—.

In fiecare săptămână altă serie.

(235) 12—

Seriile odată predate nu se repetază.